

Mustahkam oila – yurt tayanchi

OBILA DAVRASIDA

№ 15 (361)
2019 - yil
11-aprel
payshanba

www.od-press.uz

Ijtimoiy-siyosiy, ma'naviy-ma'rifiy gazeta

Gazeta 2012-yil may oyidan chiqa boshlagan.

«УЧАСТКА» 2 ЙИЛ Фойдаланилмаса Тортиб олинадими?

Икки йил
муҳлат

2-бет

МУАММОЛАР маҳаллада ечим топадими?

2-бет

«ЎТКАН КУНЛАР»

нима учун
ҳар бир ўзбек
хонадонидида
ўқилиши шарт?

3-бет

КОНТРАКТ ПУЛИ

Сиртқида ўқиётган
талабалар
нимадан норози?

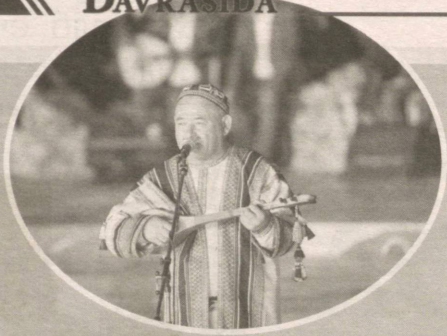
6-бет

МАКТАБДА

муқобил дарслиқлар.
Нима у?

7-бет

Ҳозирги глобаллашув даврида, тижорат воситасига айланган «оммавий маданият», шоу-бизнеснинг салбий таъсири тобора кучайиб бораётган мураккаб замонда ҳар қандай миллий маданиятнинг булоғи бўлган фольклор санъатига эътибор ва қизиқиш, афеуски, сусайиб бораётгани ҳам сир эмас. Ҳолбуки, фольклор санъати, таъбир жоиз бўлса, бу — инсониятнинг болалик кўшигидир.

Мана шундай ноёб ва буюк санъат бугунги кунда шунчаки маданий ёдгорлик намунасига айланиб, кўп жойларда унутилиб кетаётгани, ҳимоя ва муҳофазага муҳтож бўлиб тургани — бу ҳам давримизнинг аччиқ ҳақиқатидир.

Шавкат МИРЗИЁЕВ

(Президентнинг халқаро баҳшичилик санъати фестивали очилишига бағишланган тантанали маросимдаги нутқидан)

Муаммолар маҳаллада ечим топиши керак

Раис ва масъул котиб ойлиги шунинг учун оширилмоқда

Уйма-уй юриб, аҳоли муаммоларини аниқлаш, одамлар оғирини энгил қилиш давлат идоралари олдидаги асосий мақсад экани бот-бот айтилмоқда. Бу жараёнда аҳоли учун энг яқин ва уларнинг бор ташвишидан хабардор бўлиб турадиган маскан — бу албатта маҳалла идораси. Хўш, маҳаллалар одамлар ҳаётида бугун қанчалик ўрин тутмоқда? Уларнинг аҳоли билан иш олиб боришдаги фаолияти ўзгарадими?

Кеча Республика Маҳаллалар кенгаши раҳбариятининг Миллий матбуот марказида ўтказилган журналистлар билан учрашишида шу каби саволларга атрофлича жавоб берилди.

— Президентнинг жорий йил 2 апрелдаги «Аҳоли муаммолари билан ишлашда маҳалла институтининг мавқени тубдан ошириш чора-тадбирлари тўғрисида»ги фармони бу борада маҳаллалар зиммасига катта вазифаларни юклади, — дейди Фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органлари фаолиятини мувофиқлаштириш бўйича Республика кенгаши бошқаруви раиси Шавкат ЖАВЛОНОВ. — Эндиликда мурожаатлар билан ишлаш, аҳоли муаммоларини аниқлаш ва ҳал этиш бўйича «маҳалла — сектор — Халқ қабулхонаси — маҳалла» йўналишида ҳамкорлик занжири жорий қилинади. Янги тизимдан асосий мақсад муаммоларни жойида аниқлаш ва ҳамкорликда бартараф этиш чораларини кўриш, таъсирчан жамоатчилик назоратини ўрнатишдир.

Жамоатчилик асосида фуқаролар йиғини раиси ўринбосари — ижтимоий ва маънавий-маърифий масалалар бўйича

маслаҳатчи ҳамда фуқаролар йиғини раиси ўринбосари — тadbirkorлик, томорка ер эгалари фаолиятига кўмаклашиш ва ободонлаштириш ишлари бўйича маслаҳатчи лавозимлари жорий этилди. Фуқаролар йиғинлари раислари ҳар чоракда долзарб муаммолар тўғрисидаги маълумотларни секторлар раҳбарлари ва Халқ қабулхоналарига тақдим этиб боради.

Фуқаролар йиғини раислари ва масъул котиблари ойлиги 2019 йил 1 июндан 1,5 баробарга оширилади.

Бекзод НАСИМБОВ

www.od-press.uz

«Оила даврасида»
газетасини кузатиб boring!

ЯНГИ ҚОНУН

Икки йил фойдаланмаса ҳовли тортиб олинадими?

Ўтган ҳафтада «Ўзбекистон Республикасининг айрим қонун ҳужжатларига ўзгартиш ва қўшимчалар киритиш тўғрисида»ги қонуни эълон қилинди. Унда Ер кодексига ҳам қатор ўзгартиришлар киритилган. Жумладан, ҳужжатда қишлоқ хўжалиги соҳасида икки йил мобайнида фойдаланилмаган ерлар, шунингдек, фуқароларнинг ер участкалари ҳам давлатга қайтариб олиниши ҳақида сўз боради.

Кодекснинг 36-моддаси биринчи қисми 10, 11, 12 бандларида ер участкаларига бўлган ҳуқуқлар бекор қилинишининг янги тартиби куйидагича белгиланган:

10) қишлоқ хўжалиги эҳтиёжлари учун берилган ер участкасидан бир йил мобайнида ва қишлоқ хўжалиги соҳасига тааллуқли бўлмаган эҳтиёжлар учун берилган ер участкасидан икки йил мобайнида фойдаланилмаганида;

11) мерос қилиб қолдириладиган умрбод эгалик қилиш ҳуқуқини берувчи ордер кимошди савдоси асосида сотиб олинганидан кейин ер участкасидан икки йил мобайнида фойдаланилмаганида, ер участкасига мерос қилиб қолдириладиган умрбод эгалик қилиш ҳуқуқи гаровда бўлган тақдирда эса — гаров шартномаси мuddати мобайнида фойдаланилмаганида. Фойдаланилмаётган ер участкалари уларнинг аввалги эгалари тўлаган қиймат ушбу эгаларга компенсация қилинган ҳолда олиб қўйлади;

12) фермер, деҳқон хўжаликлари ва томорка ер эгалари туман кенгаши раёсатининг қарорига мувофиқ фермер ёки деҳқон хўжалигининг Ўзбекистон Фермер, деҳқон хўжаликлари ва томорка ер эгалари кенгашига аъзолиги тугатилганда.»

Ер участкаларининг эгалик ҳуқуқи бекор қилинишига оид бундай ёндашув кўпчиликда саволлар уйғотди. Хўш, бу ерда гап одамларнинг яшаб турган ҳовлиси ҳақида кетмоқдами? Икки йил фойдаланилмагани учун ер тортиб олинса, уйининг тақдири нима бўлади? Хусусий мулк ҳуқуқи бузилмаётгани? Шу каби саволлар билан Ўзбекистон Республикаси Ер ресурслари, геодезия, кар-

тография ва давлат кадастри давлат кўмитасига мурожаат қилдик. Кўмига ахборот хизмати масъул ходими Неъмат АТАМУРОТОВдан куйидаги жавобларни олдик.

— 10-бандда белгиланган ерлар қандай тоифа шахсларга тегишли? «Қишлоқ хўжалиги соҳасига тааллуқли бўлмаган эҳтиёжлар учун берилган ер участка-

си» қандай ерлар?

— Бу бандда келтирилган ерлар — қишлоқ хўжалигида фойдаланиш учун фермер, деҳқон хўжаликлари, кластерлар, ёрдамчи хўжалик юритиш учун корхоналарга берилган, шунингдек деҳқон хўжалиги юритиш учун аҳоли пунктдан ташқарида даладан берилган ерлар қиради (Сугориладиган ва лалми ҳайдаладиган экин ерлари, боғлар, узумзорлар, тутзорлар, кўчатзорлар, теракзорлар, яйловлар).

Қишлоқ хўжалиги соҳасига тааллуқли бўлмаган эҳтиёжлар учун берилган ер участкаси тоифасига — ер участкасини қишлоқ хўжалиги махсулотлари ишлаб чиқаришга оид бўлмаган максаллар учун, яъни бино-иншоотлар, яқка тартибда уй-жой ва кўп қаватли уйларга, ижтимоий соҳа объектлари, коммуникация ва

сув тармоқлари, автомобиль ва темир йўлларга ажратилган ерлар тушунилади.

— 11-бандда аҳолининг ер участкаси, яъни ҳовлиси ҳақида гап кетяптими?

— Бу ерда гап мерос қилиб қолдириладиган, умрбод эгалик қилиш ҳуқуқини берувчи ордер билан ажратиб берилган ер участкалари ҳақида кетмоқда. Шу жумладан ҳовлиси ҳам шунга қиради.

— «Ер участкасидан фойдаланилмаганида» — бу термин қандай изоҳланади. Яъни аҳоли ер участкасига экин экмаслик, деб тушуниш керакми?

— «Фойдаланилмаганида» — ер участкаси кимошди савдоси асосида сотиб олинганидан кейин курилишлар учун ажратилган ерларда белгиланган тартибда

курулиш ишларига киришилмаслик уй-жой, бино қурмаслик тушунилади. Бунда мuddат икки йил қилиб белгиланган.

— Ушбу бандда қайд этилган «ер участкасига мерос қилиб қолдириладиган умрбод эгалик қилиш ҳуқуқи гаровда бўлганлар» — бу тоифага қандай ер участкалари қиради?

— Бу тоифага ер участкаси ҳуқуқини гаровга қўйиб, кредит олиб, таққид турган ер участкалари тушунилади. Бунда ажратилган ер участкалари тоифаси ўзгартирилмайди.

10-банддаги барча тоифалар учун фойдаланилмаётган ер участкалари уларнинг аввалги эгалари тўлаган қиймат ушбу эгаларга компенсация қилинган ҳолда олиб қўйилади.

— Аҳолининг ер участкасидан икки йил мобайнида фойдаланилмаётгани қандай аниқланади ва қандай тартибга солинади?

— Ер участкасидан фойдаланилмастик ҳолати туман ер ресурслари ва давлат кадастри бўлими томонидан ерлардан фойдаланиш бўйича ўтказиладиган мониторинг натижасида аниқланиб, далолатнома тузилади ва белгиланган тартибда туман (шаҳар) ҳокимига ер участкасидан фойдаланиш ҳуқуқини бекор қилиш тўғрисида тақдимнома киритиш билан амалга оширилади.

Абдулла Қодирий таваллудининг 125 йиллигига

Миллатни уйғотувчи нидо

Нима учун ҳар бир ўзбек хонадонига «Ўткан кунлар» кириб бориши ва ўқилиши шарт?

Бадий асар инсон бекорчиликлари шунчаки вақт ўтказиш учун варақлаб чиқадиган эрмак эмас. Унда муаллифнинг инсон, ҳаёт ва жамият ҳақидаги мақсад ва гоҳлари акс этади. Кечанинг сабоқлари, бугуннинг ахволи ва эртанги кундан кўзланган мақсад ва умид бадий тарзда ифода этилади. Шу сабаб баъзи асарларни фақат воқеалар мазмунини билиш учунгина бир бор ўқиш кифоа қилмайди. Бундай асарлар қайта-қайта кўлма-кўл ўқилаверади ва ўқилгани сари ҳар бир ўқувчи ҳаётида тобора муштахам ўрин эгаллаб бораверади.

Буюк ёзувчи Абдулла Қодирийнинг бундан роппа-роса ўз йил илгари яратган «Ўткан кунлар» романи айна шундай асардир. Бу асар, мана бир асри, энг катта эфироларга сазовор бўлиб келяпти. Романи ўқиб чиққан бир гуруҳ озарбайжонлик китобхонлар Абдулла Қодирийни «ёзувчиларнинг энг сараси» сифатида эътироф этгани ҳам бежиз эмас.

Кўёшсиз кунлар қайғуси

«1264-инчи хижрий, давл ойининг ўн еттинчиси, киш кунларининг бири, кўёш ботқан, теваракдан шом азони эшитилади...»

«Ўткан кунлар» романи одатий нури ва кўёшли куннинг бадий ифодаси билан эмас, айнан кўёш ботгандан кейинги пайтнинг тасвири билан бошланган. Киш ва куннинг ботиши бир-бирини тўлдирувчи ўзига хос мувофиқликка эга. Лекин теваракдан эшитилаётган azon садоси юкоридagi тасвирдан айрича холатни ўқувчи ҳаёлига жойлаштиради. Гўё қуюк бир зулмат қабырдан кичик бир ёруглик изланаётгандай, умид қилинаётгандай таассурот қолдиради. Муаллифнинг бутун мақсади ана шу биринчи жумлада мужассам бўлган гўё.

Бу китоб ҳар бир инсон, оила, жамият ва умумбашарият учун нима беради? Бугунги шиддаткор, бошқача айтганда, глобализация замонида бу савол атрофида мушоҳада юритилса, муаллиф мақсади ҳамда асардан ўқувчи нима олиши мумкинлиги ҳақидаги масалалар узил-кесил жавоб топиш мумкин.

Асарда аввало чин инсон қандай бўлиши зарурлиги бадий акс эттирилган. Чинакам инсон бор экан, демек, у қайсидир мухташам бир оиланинг фарзанди. Оила, ота-она ва фарзанд, қайнота-қайнона ва келин (куёв), эр ва хотин ўртасидаги муносабатлар, қўйинги, асл инсон ўзини қаерда қандай тутиши зарурлиги ҳақидаги батафсил кўрсатмалар баён қилинганки, асарни ўқиш асосида ҳар бир ўқувчи асар қахрамонларига муқояса қилароқ ўзини ва ўзлигини таниш сари йўлга чиқади.

Безавол инсонийлик

Бир қарашда асар икки ёшнинг оташин муҳаббатидан ҳикоя қилдирган таассурот қолдиради. Даставвал Отабекнинг, кейинчалик Ҳасанали, Ўзбек оғим, Юсуфбек хожи каби (Зайнабдан бошқа) оиланинг барча аъзоларини ўзига мафтун этган Кумушбиби тимсолида нафақат ўзбек қизларининг бор миллийлиги, одоб-ахлоқи, ҳуқуқий гўзаллиги, нафосати раъзи, балки башарият нуқтаи назарида чинакам инсон қандай бўлиши кераклиги ҳақидаги муаллифнинг юксак идеали ҳам акс этган. Аввало, шунини айтиш муҳимки, Кумуш ўзига яраша хат-саводли, илм-маърифатли аёл. Унинг одоб-иқроми, бошқаларга муносабати ҳам шунга мувофиқ. У турмушга узатилаётганда (сарчи ўзининг фикри бошқа бўлса-да) ота-она раъйига тўла-тўқис бўйсунди. Ҳатто кўз очиб кўрган бир кун келиб ота-она орзусининг қурбони сифатида бошига қундашлик балосини солганда ҳам ўзининг барча алам-изтиробларини яширин равишда кўзёшларига ифода этади. Отабек олдида келганида бу масалаларга ўз муносабатини «мен рози, мен кўндим...» сўзлари билан изхор этади. Бу аёл киши табиатида топилиши мушкул бўлган энг нодир ва тансиқ холат. Яна тўғрироғи, муаллифнинг ижодий идеалидир. Ҳаётда эса арзимаган бир баҳона сабаб билан, кўпинча асоссиз рашк ва шубҳа-ғумонлар билан сан-манга бориб, эрининг ёқасидан оладиган, турмуш ўртоғига кун бермай диган, охир-оқибатда ажрасиб ҳам кутулиб бўлмайдиган аёллар қанча?! Ҳар қандай аёл би-

ринчи навбатда ўз нафсининг ҳузурлиги истак-хоҳиши эмас, умид билан бир ёстикка бош қўйган умр йўлдоши олдидаги аёллик вазифаси, итоти, хокисорлиги ва одоб ҳурмати билан кадрли эканини муаллиф Кумушбиби тимсолида акс эттирган. Аёлнинг аёл ҳамда рафика сифатидаги асл макъе сабабли миллатимиз оилани ҳаминша муқаддас санаши, тотувлик биринчи гада аёлнинг эрга, оилабошига итоти билан муштахам бўлишига эътибор қаратган. Кумушбининг ҳатто ўлим талвасасида ётганида ҳам қайнотасини кўриб, ҳурмат юзасидан ўрнидан турмоқчи бўлгани воқеаси халқимиз орасида зарбулмасалга айланб кетган. Унинг ўз ота-онасига, эрига, қайнона-қайнотасига нисбатан муомаласи ҳар бир кишининг ҳавасини келтиради.

Асарни ўқийтган қизлар ўзини Кумуш сифатида тасаввур қилади. Ота-оналар фарзандининг Кумушдай бўлишини орзулайди. Кумуш миллатнинг асл қизи тимсолини ўзида тўла-тўқис мужассам этган қахрамон.

Унинг Зайнаб билан тинимсиз олишувлари ҳам хом сут эмган бир банди ажизнинг реал инсоний қусурлари тарзида тасвирланади. Агар муаллиф бу қахрамонни ўша қусурлардан холи тарзда қаламга олганида бу сунъийлик асар бадиятига соя ташлаган бўлар эди. Шу жиҳатларини инобатга олиб, адиб ўз идеалидаги қахрамонини Олтинбиби эмас, Кумушбиби сифатида ўқувчига тақдим этди.

Кумушбининг ҳалокати маънавий турмушдаги майда худбинликлар дастиди қилинган ҳаёлат оғуси туйғайли бўлди.

Ўзини енгган тимсол

Асар марказида туриб, муаллифнинг энг катта ғоя ва мақсадларини акс эттирувчи тимсол бу — Отабек. Отабек чинакам ўзбекиона ва миллий бир оилада тарбия топган. Ўз даврининг илғор илм масканларидан бирида таълим олган. Ўз фарзига эга, назари ўткир, ўзи, оиласи ва миллати келажаги

учун ҳаракат қила оладиган ёшлардан бири. У савдо ишига эндигина кирган, ёш ва тажрибасиз бўлишига қарамай, Марғилондаги катта-катта савдогарларнинг ҳурмати, эътироми ва эътирофига сабаб бўлади. Отабекнинг Зиё шохичи, Акрам хожи ва Мирзақарим кутидор каби ақибир тижоратчиларни лол қолдирган бир неча жиҳатлари бор эди. Аввало, одоб ва билимда бошқаларга ўрнак бўладиган йиғит экани бўлса, ўзи яшаб турган жамият ҳақида мушаккил ва холис фикр эгаси экани мезбонларни койил қолдирувчи яна бир масала эди. Лекин Отабекнинг савдо билан чет шаҳарларга боргандаги ишлари тажрибали ва устамон тижоратчиларни буткул ажаблантириб қўяди. Сабаби, савдо ахли бошқа шаҳарга тижорат мақсадида борганда биринчи гада ишлари ўнгилан келиб, кўпроқ даромад-фойда билан қайтишни кўзлайди. Бутун ўй-хаёли шунга қаратилади. Отабек эса, тужжорларнинг бу аъмолидан фарқли равишда борган шаҳардаги давлат бошқарши, идора усулларини-да синчиклаб кузатади. Ўз миллатининг бугунги залолати сабабларини қидиради, эртанги саодати учун қайғуради. Узининг чўнтагини тўлдирадиган уч-тўрт сўмдан кўра, Отабек учун ана шу иккинчи жиҳат кўпроқ эътиборли эди.

Ўз миллатида ҳеч қандай масъул лавозимни эгалламаган фикри очик бир йиғитнинг юрт ва миллат ғамини еб, шундай ишлар билан қизиқиши ўша давр учун ноёб бир фазилат бўлгани каби орадан яна бир асрдан кўпроқ вақт ўтган бугунги кунимиз учун ҳам ҳамон нодир ва камёб хусусиятдир.

Юрт манфаатини ўз фойда-зиёндан устун қўйиш, ҳар қандай холатда юрт дарди билан яшаш, миллат келажаги учун виждоний масъуллик кишини комиллик сифатларидан экани маълум. Эндигина йиғирма тўртга қадам қўйган Отабек эса бу каби фазилатлар унинг ҳаёт тарзига айланган бўлган. Унинг учун тижорат орқасидан катта фойда топиб, шу билан тирикчилик ўтказиб кун кўриш муносиби иш эмас. У инсон сифатида яшаш учун қорин ва тирикчилик қайғусидан ҳам улканроқ ва муҳимроқ масала бор. Бу — миллатнинг келажаги қайғуси. Отабек ўзини миллат келажаги учун ҳаминша масъул деб ҳисоблайди. Миллатнинг эртанги кунини учун қўлидан келганича ҳаракат қилади. Адолатсизлик, маҳаллийчилик, мансаб-мартабалинжидаги олишувлар, фақат нафса тўзғида бўлиш ва ўзаро маъда-чўйда кин-игволарга қарши давомли қурашади. Ҳатто ўз отасидан ҳам каттиққўллик билан шунини талаб қилади. Отабек шу хусусияти билан тузимнинг бошида турган (Худойёрхон, Мусулмонқул, Азизбек каби) раҳнаомлардан ҳам афзал туршишни кўпчилик эътироф этади. Шу жиҳатдан Акрам хожиининг «Агар хон кўтариш маним қўлимда бўлса эди, хон қилиб Отабекни кўтарар эдим...» дейиши ҳеч бир муболага эмас. Бу қахрамоннинг

номидан ҳам аён кўриниб турибдики, муаллиф нуқтаи назарида Отабек юртнинг ҳақиқий эгаси. Шунинг учун ҳам юртнинг бошига тушабоқ қайғули кунлар ҳавотири уни юрт оstonаси — Олмаотогача олиб борди. У юрт мушаккилиги йўлида биринчилардан бўлиб қурашди ва шайх бўлди. Аслида уни ўлдирган беҳиммат юртоғаларининг жаҳолати эди.

Миллат оталиғи

Отабекдай йиғитни тарбиялаб вояга етказган хонадон муаллиф идеалини ҳам ўзига мужассам кўрсатади. Отабекни миллатпарвар бир қахрамон қилиб тарбиялаган Юсуфбек хожи аслида бундай тарбияни жамиятнинг ҳар бир қилишига илган эди. Афсуски, босар-тусарини билмаган бек ва безқодалар, амалдор ва зодагонлар унинг сўзини қулқоқ олишмади. Ҳатто бунинг учун хожини дор тағига равона қилишмоқчи бўлишди. Юсуфбек хожи эса оилада ҳам, жамиятда ҳам оғир-босиқлик билан ҳукм чикариб, тинч-тотув ҳамда адолатли ҳаёт кечириш тарафдори бўлди. Оилада унинг гапини олмаган Ўзбек оғим «нафаси ўткир домла» ахтариб, эшикма-эшик сарсон бўлганлари ҳеч бир наф бермади. Ўз ҳолидан отасига хабар бермаган ўғил Тожик ва Марғилон ўртасида йилларча бесамар катнаб юри борди. Қайнотаси пандиға илтифот қилмаган келинлар қисмати аянчи яқун топди. Бири ҳалок бўлди, иккинчи бири ўлимдан ҳам оғирроқ қўйга тушди.

Асар бошланганидаги қўшнинг ботиши тасвири жаҳолат ботқоғида қолган миллат ифодаси эди. Қоронғуликда йўлни йўқотган миллат ўзининг асл вазифаси қолиб, беҳуда хой-хаваслар йўлида илгарилаб кетди. Миллат ва келажак ғамини унутиб, оғайинлар бир-бирига қилич қайрайдиган бўлди. Асл душман ким эканлиги мулоҳаза қилинмади. Бу ҳолатдан унумли фойдаланиб қолганлар буюк ва қудратли миллатни жаҳон саҳнасида махв эта бошлади. Миллат бор бўйича таназзулга юз тутди.

Муаллиф бош қахрамони Отабек тилидан «мозористонда «хайя алафалах» хитобини ким эшитар эди...» жумласини келтиради. «Хайя алафалах» — azon қалималари таркибидаги одамларни нажотта даъват қилувчи нидо. Бундай нидони марҳумларга ҳеч бир фойдаси йўқ. Агар миллатда Отабек, Юсуфбек хожи сингари қалби тирик кишилар бўлса, улар албатта нажодга шошиши зарур. Асар бошланганида келтирилган azon овози халқни жаҳолат уйғусидан уйғотувчи ҳамда нажодга ундовчи улкан бир қорлов ҳам эди. Афсус, муаллифнинг бу қорловини эшитадиган ва тушунадиган киши бўлмаганидан унга 1938 йил 4 октябрда кунини ҳукм ўқилишидан бир кун олдин марҳумлар сафидан жой берилди. Лекин яхшиликнинг умрига биргина ўк билан нуқта қўйиб бўлмайди. Абдулла Қодирий бошлаб берган ҳар бир инсонни миллат келажагига дахлдорлигини аниқлаб турувчи улкан даъват адиб қолдириб қелган улкан асарлар сифатида янграб тураверади.

Абдукарим АБАЗБЕКОВ

ИНТИЛИШИ ТОҒ

Бу манзилга қадам қўйишингиз билан ободлик ва орасталикдан кўнглингиз бирдан ёришиб кетиши аниқ. Шундайин салобатли илм даргоҳида ўз касбининг устаси бўлиб танилган етук устозлардан билим олган талаба эртага эл-юрт қорига ярайдиган, замонавий билим ва касбга эга салоҳиятли кадр бўлишига беихтиёр ишонасиз. Бу ерда билим олаётган ёшларга қараб ҳавасингиз ортади.

Навқиронлик дамлари

Инсон ҳаётининг энг навқирон дамларини ўз ичига олган, олтинга қисланадиган давр бу — талабалик. У мудом унутилмас ҳамда шижоат, қувонч ва муҳаббатдан сўзлаб, сизни бутун ҳаётингиз давомида ўзига мафтун этиб турадиган умр баҳори саналади. Айниқса, бу шахд-шижоат, ғайрат тўлиб-тошган палладаги бир-бирдан кизик, ажойиб ва ғаройиб саргузаштлар, кизгін шёрхонликлар орадан вақт ўтиб боргани сайин қалбда унутилмас ва ўчмас из қолдиради. Негаки бу чоғда ёш навқиронлар бор вақтини, кучини, имкониятини илм ўрганишга, тафаккурини бойитишга сарфлайди. Умуман олганда, кутубхоналарда мук тушиб бебаҳо ва нодир китобларни титкилашни тарозининг бир палласига қўйиб, бошқа палласига навқиронликнинг барча ўйинқорқок шўхликларини, мислсиз орзу-умидларини бошқа паллага қўядиган бўлсак, машаққату қийинчиликларни писанд этмасдан чўнг ва юксак тоғ чўккилари сари интилишлар оғирлик қилса ажаб эмас. Буни қаранг, ана шундай заҳмату ранж чекиш бир кун келиб, улар зиммасидаги юкни, бурчни адо этиш асносида бебаҳо ижодий тажриба, катта сабоқ мактаби вазифини ҳам бекам-қўст ўтади. Талабаликда кечган, ёшликда қолган энг ёрқин эсдаликлар маълум бир вақт ўтгандан кейин ҳам, бизу сизни тарк этишни сира-сира истамайди.

Гулу чечакларга обдан бурканган Фарғона водийсида қадимий Наманганнинг ўз мавқеи бор. Бу манзилда қадим-қадимдан илм, тафаккур жуда-жуда қадрланиб келинган. Нодира, Машраб, Усмон Носир, Иброт домла, Ҳабиб Саъдулла, Хусниддин Шариповнинг дилбар ва инсон кўнглини сел қилиб юборишга қодир бўлган қатор шеър байтларида бу яккол ўз ифодасини топган. Авлод-аждоғларидан олди олиб, илм-маърифатнинг унги йўлига қадам қўяётган навқирон ва изланувчан янги авлод майдонга от солиб келмоқда. Бундай ёшларни Наманган муҳандислик-қурилиш институти ҳам жуда кўплаб учратиш мумкин.

Мазкур илм даргоҳида адабиёт ва санъатга меҳр қўйган, кизиккан, шеърятни назик тушунадиган ёшларнинг бисёр эканлиги яхши, албатта. Ана шу ёшлар ўртасида вақти-вақти билан бўлиб ўтадиган зукко бахсларга кулоқ осиб, улардай фикрлашни дилига тукканлар, баҳраманд бўлаётганлар маррани жуда ҳам юксак олганига амин бўласиз. Улар Ҳофиз, Навоий, Бедил, Ҳузудий, Машраб байтларини таҳлил қилиб, ҳар бирлари ўзларича таҳлил бериб ўтиришар экан. Ахир бундайин жонан суҳбатлар, бахслар фақат шеър кайфи, орзу завки билан янада оҳорлироқ бўлади.

Ана шундай давраларнинг бўлиб турганига, йўқолиб кетмаётганига минг бор шукр қилгинг келиб кетади гоҳида.

Шарафли вазифа юки

Биз негадир ҳар гал устозни замонамизнинг энг ўқимишли, зехни ўткир, обрўли, таг-туғли одамлари деб билиб келамиз. Бунинг сабаби барчага беш бармоқдай аён. Негаки, чин устоздан дарс, сабоқ эшитган, шогирд тушганлар ҳар доим меҳридарё устозларининг бекиёс ишларини, гапларини, фазилату одағларини, эзгуликларини эсдан чиқармасдан хотирлаб юришади. Ростини, қувноқ, дилқаш, сўзга чечан одамнинг эзгу амаллари мангу барҳаётдир. У юрган йўлларимизни мангуга маёқ сингари ёритиб боргусидир. Айни чоғда булоқ мисол эндигина кўз очётган ёш нихоллар ҳам ўзларини келажак учун нақадар керакли эканлигини чин дилдан тушуниб етишган қўринади. Ва яна улар бундай шарафли вазифа юкни елкасида хис қилади.

Орадан йиллар, замонлар ўтиши билан жуда кўп нарсалар ўз ўрнини, жойини янгисига бўшатиб беради. Бу жараён йил фасллари сингари жуда тез кечди-ки, илға-илғамай қолсан. Ҳар нима бўлганда ҳам, устозга бўлган ҳурмат ҳеч ҳам ўзгармасдан қолаверади. Таъбир жоиз бўлса, устоз сўзининг ҳаётбахш нури аввалгидан ҳам равшанроқ порлаб тураверади. Ҳаёлимда ўша чоғ шонининг «Минглаб шогирдларини севиб, ардоқлаб, Фан қўйнига чорлаб, кенг очиб бағрин...» деган сатрлари бирдан ярқ этиб жонланади. Ёш юракнинг содда ва самимий ҳаёлларини, улкан ва маҳобатли тоғ мисол орзуларини асраб-авайлашимиз лозим. Азиз ва қадрдон илм даргоҳи билан боғлиқ нури хотиралар сира-сира ҳаёлдан кетмайди.

Илм даргоҳида фаолият юртаётган 278 нафар профессор-ўқитувчиларнинг барисида ижодкорлик, ўз ишига бўлган меҳр-муҳаббат жуда кучли. Ҳар олти нафар профессор ҳамда тўқсон икки нафар фан номзодининг асосий вақти талабалар даврасида ўтади, десак асло муболага қилмаган бўламан. Улар олтита факультет-

Наманган муҳандислик-қурилиш институти фаолиятига бир назар

даги ёшларга ўзи танлаган мутахассисликни эгаллаш учун жуда ҳам кўп заҳмат чекиш кераклигини доимо уқтириб келишади. Шунинг учун ҳам ёшлар устозларини этагидан тутиб, асло камлик кўраётгани йўқ. Тўқсон уч нафар катта ўқитувчи ҳамда етмиш етти нафар ассистентларнинг кундалик фаолияти йигирма учта кафедра билан узвий боғлиқдир. Институт раҳбарияти тасдиқлаган режа-график асосида профессор-ўқитувчилар ўз мутахассисликлари бўйича тегишли марказлардаги қайта тайёрлаш ва малака ошириш курсларида билим ва кўникмасини ошириб кайтмоқда.

Дарё каби доимо уйғоқ

*Дарё каби доимо уйғоқ,
Интилишим тоғ қадар балан.
Олис йўлда отландим бироқ,
Меҳрим билан,
муҳаббат билан,
Эй, кўнелимга тугилган Ватан.*

Ана қаранг, янги авлоднинг жарангдор ва ўқтам овози тобора чор-атрофни тутиб бормоқда. Насиб қилса, бу ёш навқиронлар эртага кўпгина янгидан-янги довлонларни эбт этгуси. Буни қаранг, бугунги кунда мамлакатимиздаги олий ўқув юртилари орасида ўз мавқеига эга бўлган илм даргоҳи ҳам то шу кунга қадар анчагина йўлни босиб ўтишига тўғри келган экан.

1991 йил 29 мартда Тошкент машинасозлик институтининг Наманган филиали асосида ташкил этилган Наманган саноат-технология институти Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 1998 йил 27 февралдаги «Академик лицейлар ва касб-хунар коллежларини ташкил этиш ва улар фаолиятини бошқариш

тўғрисида»ги қарорига асосан Наманган муҳандислик-педагогика институтига айлантирилган ва ўрта махсус, касб-хунар таълим тизими учун кадрлар — махсус фанлар ўқитувчилари тайёрлайдиган таянч олий таълим муассасаси этиб белгиланган. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2017 йил 20 апрелдаги «Олий таълим тизимини янада ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида»ги қарори мазкур илм даргоҳи фаолиятида ҳам катта бурилиш ясади. Мазкур ҳужжат ижроси доирасида Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2017 йил 25 июлдаги қарори билан Наманган муҳандислик-педагогика институти Наманган муҳандислик-қурилиш институти сифатида қайта ташкил этилди.

Муҳандислик, архитектура, қурилиш, машинасозлик ва коммунал хўжалик соҳаларининг ташкилотлари учун юқори малакали, рақобатбардор ва меҳнат бозори талабларига мос кадрларни халқаро стандартлар даражасида сифатли тайёрлашни таъминлаш институтнинг асосий вазибалари сирасига қиради. Шу билан бирга, хорижий мамлакатлар таълим муассасаларининг тажрибасини ҳисобга олган ҳолда тегишли муҳандислик, архитектура, қурилиш ва ишлаб чиқариш йўналишлари ҳамда мутахассисликлари бўйича янги авлод ўқув адабиётларини яратиш ва таълим жараёнига кенг татбиқ этиш, замонавий ўқув, ўқув-методик ва илмий адабиётлар билан таъминлаш, шу жумладан ахборот-ресурс марказлари фондларини энг янги хорижий адабиётлар билан мунтазам янгиллаб бориш ҳам институт жамоаси зиммасига юклатилган. Илм даргоҳида эндиликда ўқув-педагогик фаолиятга, малака ошириш курсларига хорижий ҳамкор таълим муассасаларидан юқори малакали ўқитувчилар ва олимлар кенг жалб қилинмоқда. Иктидорли магистрантлар, ёш ўқитувчилар ва илмий ходимларнинг хорижий олий таълим муассасаларида стажировкадан ўтиши, профессор-ўқитувчиларнинг малака ошириши мунтазам ташкил этилмоқда. Илмий салоҳиятни мустаҳкамлаш, илм-фаннинг ишлаб чиқариш билан интеграциялашувини кучайтириш, профессор-ўқитувчиларнинг илмий-тадқиқот фаолияти самарадорлиги ва натижадорлигини ошириш, иктидорли талаба-ёшларни илмий фаолиятга кенг

ҚАДАР БАЛАНД

жалб этиш ҳам доимий эътиборда.

Айни кунда илм даргоҳида олти факультет, йигирма учта кафедра (шундан 13 таси мутахассислик кафедраси), учта мутахассислик бўйича магистратура, иккита ёпиқ зал, битта очик майдон, беш юз ўттиз тўққиз ўринли талабалар турар жойи мавқуд. Ўқув-лаборатория хоналари сони ўттизтани ташкил этади. Аҳамиятисини шундаки, биргина физика кафедраси учун Германиядан замонавий физика лаборатория жихозлари олиб келиниб, хозирда ундан ўқув жараёнида кенг фойдаланилмоқда.

— Бугун олий ўқув юртлигари ўқишга кирган ёш авлодга ҳар жиҳатдан ҳавас қилсақ бўлади, — дейди Наманган муҳандислик-қурилиш институти ректори, техника фанлари номзоди, доцент Шукуржон КЕНЖАБОВЕВ. — Негаки, улар нафақат тинч, фаровон ва тўқис яшашмоқда, балки ёшларнинг орзу-ўйлари, ташаббуслари қўллаб-қувватланган, фикрлари бўғилмайдиган замон фарзандлари ҳисобланишади. Чиндан ҳам, қалбу ҳаёллари захмат ва ўқинчдан холи бўлган, дунё-дунга ойдин ва нурли нигоҳ билан боққан бундай ёшлар билан бемалол узокка бориш мумкин бўлади. Улар дунёга ҳам завқ-шавқ, ҳам ишонч ва ташаббус кўзи билан боқади. Айниқса, сўнгги бир неча йил ичида давлатимиз раҳбарининг сайё-ҳаракати билан олий таълимдаги аҳволни тубдан ўзгартиришга қаратилган муҳим қарорлар дунё юзини кўрди. Мазкур қарорда барча илм даргоҳларида бундан кейин қилиниши керак бўлган қатор вазифаларга атрофлича тўхталиб ўтилган. Шунинг учун биз жамоамизда ишчи ана шу талабдан келиб чиққан ҳолда йўлга қўймоқдамиз. Шу билан бирга, икки юзу саксон нафарга яқин профессор-ўқитувчилар чекига юклатилган вазифа залвори тобора ортиб бормоқда. Ахир бугунги тезкор замонда кунт ва сабот билан илм ўрганмаган, кундалик янгиллик ва ўзгаришлардан бохабар бўлиб бормоган устоз ўзи ўқитаётган талаба олдида ер чизиб қолиши турган гап. Қолаверса, талабаларнинг кўнгил оламида кечаётган ўй-хаёлларни устамонлик билиб боришимиз ҳам жуда зарур ҳисобланади.

Шукуржон Кенжабобоевнинг эътирофи эътишча, институтни битириб, қўлига диплом олган мутахассисларнинг кейинги ҳаёти билан қизиқмаслик кечириб

бўлмас иш ҳисобланади. Сабаби тўрт йил давомида ўзи емай, ўзи қиймай топган-тутганини жигарбандидан аямаган ота-она борки, тезкор фарзанди ишли бўлишини, бир касбни маҳкам тутиб, шунинг ортидан қўли пул кўришини, умуман олганда ҳаётда ўз муносиб ўрнини топишини жуда-жуда хоҳлайди. Шунинг учун биз бу масаладан ҳеч қачон ўзимизни четга олмаслигимиз керак. Биргина 2017-2018 ўқув йилида институтни бир минг эллик бир нафар ёш мутахассис тугатган бўлса, уларнинг қариб тўққиз юзга яқини ишга жойлаштирилди. Агар эътибор берилса, уларнинг аксар қисми халқ таълими, касбунавар коллежлари, саноат ишлаб чиқариш, қурилиш, кишлоқ хўжалиги ва сервис хизмат кўрсатиш соҳаларида хизмат қилаётганига гувоҳ бўлаемиз. Бундан ташқари, илм даргоҳида мунтазам равишда иш берувчилар билан ҳамкорликда битирувчиларни қорхона, ташкилот ва муассасаларга ишга тақсимлаш, жойлаштириш ҳамда

ёш ва интилувчан мутахассисларнинг меҳнат фаолияти бўйича мониторинг ўтказиб борилади. Бундан кўзда тутилган мақсад битта. У ҳам бўлса ҳеч ким бекор қолмасин, ишла бўлиб қорхона кезини қайнатсин, орзулари рўёбини кўрсин.

«Хаво ўзгарса, ақл бойийди»

Бу ибора бизга қадимдан, ота-боболаримиз замонидан етиб келган. Қандай қилиб дейсизми? Агар сув ҳам бир жойда туриб қолса, маълум бир вақт ўтгач у бижғиб, айний бошлайди. Худди шундай, одам ҳам вақти-соати билан, имкон топиб дунё кезиши керак бўлади. Бахонада ўз тафаккурини бойитади, билим ва

қўниқмасини янгилликлар ҳисоби-га янада тўлдирди. Юқоридаги мақолдан айнан шундайин маъно келиб чиқади.

Аслида бу гапларни эсга олишдан мақсад шуки, институт айнан халқаро ҳамкорликка жиддий аҳамият қаратиб келмоқда. Халқаро ҳамкорлар билан имзоланган шартномаларнинг миқдори ва салмоғи йилдан-йилга ортиб бормоқда. Жумладан, Испаниянинг Лас Палмас де Гран Канария университети, Чехиянинг табиий фанлар университети, Туркиянинг Карабук университети, Польшанинг Президент Станислав Войтовский давлат университети, Украинанинг Киев миллий қурилиш ва архитектура университети, Россиянинг Новосибирск давлат техника университети, Новосибирск давлат архитектура-қурилиш университети, П.А.Костичев номидаги Рязан агротехнологик университети, Петрозаводск давлат университети, Қозон федерал университети, Шимолий Арктик федерал университети, Россия ФА Кабардин-Болкор илмий марказига қарашли Амалий математика ва автоматлаштириш институти ҳамда Жанубий Урал давлат университети билан қилинаётган ҳамкорликдан институт жамоаси жуда катта наф қўряпти. Айни кезларда хориждаги нуфузли илм даргоҳларида уч нафар профессор-ўқитувчи докторантура ва стажировка дастури бўйича тахсил олмоқда.

Институт олимлари мудом изланишда. Масалан биргина 2018 йилнинг ўзида уларнинг сайё-ҳаракатлари билан иккита фундаментал: «Кучли электромагнит майдондаги нано ўлчамли яримўтказгич параметрларига ҳарорат, деформация ва ёруғликнинг таъсири» (профессор *Ғ.Ғуломов*) ва «Ўта юқори чистотали электромагнит майдондаги деформацияланган р-п-ўтиш вольт-ампер характеристикага ёруғликнинг таъсирини тадқиқ этиш» (физика-математика фанлари доктори *М.Дадамирзаев*) мавзуларида илмий-тадқиқот ишлари олиб борилди. Учта амалий илмий-тадқиқотлар эса муваффақият қозонди. Хуллас, еттига хўжалик шартномалари асосида 6 миллиард 600 миллион сўмлик тадқиқотлар олиб борилди. Умуман ушбу ва бошқа мақсадларни амалга ошириш учун ўн саккизта инновацион гуруҳлар ташкил этилган. Уларда бир юз икки нафар профессор-ўқитувчи, уч нафар фан доктори, қирқ тўққиз нафар иктидорли талаба ҳамда қорхона вакиллари бор. Жонқуяр олимларнинг изланишлари тўғрисида ўн иккита монография, битта дарслик, ўн битта ўқув қўлланма чоп этилди, тўртта ихтирога патент ва учта ЭХМ дастурларига гувоҳнома олинди.

Истеъдодлар парвоз этганда...

Агар ўхшатиш жоиз бўлса, янги авлод истеъдоди, интилишлари эрта қўлдамда кирғоғига сиғмаган сойдек хайкириб, тўлиб-тошиб оқаётгандай таассурот қолдиради. Камина институтда устозларидан сабоқ олиб, ўқишда ва жамоат ишларида фаол иштирок этаётган иктидорли талабаларнинг бисёр эканлигидан ўн чандон қувондим. Сардоржон Салойдинов ҳамда Шохиста Отахонова Беруний номидаги давлат стипендиясига лойиқ қўрилган бўлса, Бобурмирзо Муҳаммаджонов эса Исрол Каримов номидаги давлат стипендиясига муносиб қўрилди. Ўтган йили Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги ташаббуси билан ўтказилган «Йил талабаси» танловида «Йилнинг ихтирочи талабаси» йўналишида талаба Сардоржон Салойдиновга тенг келадиган ёш топилмади. ИГИСтутдада спортнинг волейбол тури жуда ҳам яхши ривожланган. Буни Жиззахда волейбол (*эркаклар*) бўйича олий таълим муассасалари талабалари ўртасида бўлиб ўтган Республика «Талаба» спорт уюшмаси чемпионатида институтнинг «НамМШИ Парвоз» жамоаси фахрли биринчи ўринни эгаллаганидан ҳам билса бўлади.

— Ҳар гал юксак парвозга шайланиб, юз-кўзидан ҳаётга, келажакка меҳри ўн чандон товланиб турган ёшларни кўрсан қалбимда, шууримда таърифлаб бўлмас аллақандай туйғулар жўш ура бошлайди, — дейди Наманган муҳандислик-қурилиш институтининг ёшлар масалалари бўйича проректори, тарих фанлари номзоди, доцент Ғофуржон ШЕРМАТОВ. — Ўз орзулари, ўй-хаёллари билан банд бўлиб юрган бундайин ёшларни энди кўз қорачиғидай асрашимиз зарур бўлади. Институтимизда ёшларнинг кўп вақтини мазмунли ва эсда қоларли тарзда ўтказиш мақсадида ўттиз тўрт йўналишдаги тўғрақ фаолияти йўлга қўйилди. Кимдир ана шу тўғрақларда шугулланишни хоҳласа, бошқа талабарлар эса 10 минг 961 номдаги, 232 минг 560 дон китобларни жамлаган ахборот-ресурс марказида бемалол ўтириб, китоблар оламига сайҳат қилишни маъқул кўради.

Ҳа, ҳар бир ота-она ўз жиғирўшаси учун дунёни бериб юборишга ҳозир туради. Кези келганда, гап орасида унга қарата «Болам, сенинг орзу хавасинг, бизнинг ҳам орзу хавасимиз» деб айтишдан сира-сира эринмайди. Ёшлар ҳам, ўз наватиди, ақинларини аяб, меҳнат қилиб топилган нарсанинг қадри баланд бўлишини эринмасдан қатталарга амалда кўрсатгиси келаверади. Дарҳақиқат, ҳаётнинг мазмуни — ҳалол ва сидқидилдан қилинган меҳнатда. Қувонарлиси, Наманган муҳандислик-қурилиш институтида ҳаётни, демакки, келажакни кадрлайдиган ёшларнинг янги авлоди воёга етмоқда. Бу ёш ниҳолларнинг қадами кутлуг ва баракали келишидан уларнинг ота-оналари ҳам, мамлакатимиз ҳам бирдек умидвор.

Ўлғубек ЖУМАЕВ,
«Оила даврасида» муҳбири

Реклама ўрнида

ОЛИЙ ТАЪЛИМДАГИ ТЎЛОВ-КОНТРАКТ

«Mening fikrim» jamoaviy murojaatlar portalida yaqinda talabalarнинг тўлов-контракт суммалари миқдори билан боғлиқ таклиф ўртага ташланди.

Жумладан, murojaatда шундай дейилади: «Олий таълим муассасаларида сиртки таълим шаклида тахсил олувчи талабалар доимий тарзда таълим муассасасида ўқишмайди, стипендия олишмайди. Аммо уларнинг контракт тўловлари кундузги таълим шаклида ўқийдиган талабалар билан бир хил.

Таклифим, сиртки таълим шаклида ўқувчи талабаларнинг контракт тўловлари суммасини камайтириш лозим. Шунда талабалар учун таълим олиш янада осонлашади».

Ушбу ташаббус бугунги кунда қанчалик ўринли ва адолатли? Шу борада мулоҳаза юритиб, талабалар, мутахассислар фикрини ўрганиб, таҳлил қилиб, эътиборингизга ҳавола қилишни лозим топдик.

Воқеалар ривож

Юртимизда сўнгги икки йилда абитуриентлар учун таълимнинг турли хил кўринишлари жорий этилди, тўғрроғи қайтадан тикланди. Жумладан, бакалаврият босқичида сиртки ва кечки таълим тизими очилди. Иккинчи мутахассислик учун яна сиртки таълим шакли тикланди.

Тўлов-контракт миқдори келадиган бўлса, бу борада жиддий ўзгариш — 2018/2019 ўқув йилидан бошлаб республика олий таълим муассасаларида тўлов-контракт нархлари энг кам ойлик иш ҳақи (ЭКИХ) боғлаб қўйилди. Яъни ЭКИХ ошган сари тўлов-контракт нархи ҳам ошиб боради.

Тўлов-контракт миқдори таълим йўналишларига қараб 5 тоифага ажратилган. Хуллас, бугунги кунда энг кўп сонли бакалаврият мисолида олиб қарасак, контракт миқдорлари ЭКИХга нисбатан қуйидагича белгиланган:

- 1-тоифа: 45 баробар — 9 млн. 122 минг 850 сўм;
- 2-тоифа: 46 баробар — 9 млн. 325 минг 580 сўм;
- 3-тоифа: 50 баробар — 10 млн. 136 минг 500 сўм;
- 4-тоифа: 55 баробар — 11 млн. 150 минг 150 сўм;
- 5-тоифа: 60 баробар — 12 млн. 163 минг 800 сўм.

Тўлов-контракт миқдори бакалавриятнинг кундузги, сиртки ва кечки таълим шакли учун бир хил қилиб белгиланган. Ҳақиқатдан ажабланарли... Ташаббусчиларнинг жон куйдирганича бор экан. Солиштириб бизда ҳам табиийки «нега...», «нима учун...» деган саволлар пайдо бўлди.

Қизғин баҳс

Мазкур таклиф jamoatчилик эътиборига ҳавола қилингандан сўнг, «Mening fikrim» portalida, қолаверса ижтимоий тармоқларда ушбу мавзу атрофида жуда кўп ва ҳўб муҳокамалар бўлди, ҳозир ҳам давом этмоқда. Уларнинг айримларини қисқартириш билан бердик.

Зафаржон Атабоев:

«Сиртки таълим ўқиш мuddати махсус сирткидан икки йилга кўп (мос равишида 5 ва 3 йил). Бироқ тўлов-контрактларидаги фарқ эса 3 баробарга қиммат (мос равишида 45/15 ЭКИХ).

Бакалавр йўналишида сиртки таълимда 5 йил, кундузги таълимда 4 йил тахсил олинади, аммо тўлов-контракт миқдори бир хил. Кундузги талабалар ҳар ой стипендия олиб, тўлаган пулининг маълум қисми ўзларига қайтади. Нима учун сирткилар йилда икки марталик таълим даври учун стипендия олмаслиги керак?

Фикримча, мутасаддилар ўқиш пулини белгилашда сирткидан ўқийдиган талабаларни иш билан банд бўлганлар тоифасига киритган бўлиши мумкин. Аммо... айтилик педагогика йўналиши бўйича сиртки таълимда тахсил олаётганларга мактабларда дарс бериш ҳуқуқи мавжуд эмас, шу сабабли улар ишга жойлана олмайди. Бу чекловни ҳам олиб ташлаш керак...»

Вазирлик баёноти?

Аслида тўлов-контракт миқдори ёки сметаси қандай ярилади. Айтилик бакалавриятда нима учун ЭКИХнинг энг кам миқдори 45 баробар, энг юқориси 60 баробар қилиб белгиланган? Икки тоифа ҳам бир хил — 4 йил ўқийди-ку? Ёки гуманитар/аниқ фанлар учун кам харажат, иктисод ва ҳуқуқшунослар тайёрлаш учун кўпроқ маблағ сарф қилинади? Бакалавр сиртки ЭКИХнинг 45 баробари бўла туриб, иккинчи мутахассислик 25 баробар белгиланишини қандай изохлаш мумкин? Иккаласи деярли бир хил тизим эмасми?

Ёдингизда бўлса, 2018-2019 ўқув йили бошланиши олдида контракт пули нархлари ошганида, Олий таълим вазирлиги бу ҳолатга вазирлик веб сайтида баёнот берганди. Унда айтилишича, ҳозирда (2018 йилда, тахр.) Ўзбекистонда бир талабани ўқитишнинг ўртача харажати 10,5 миллион сўм, шундан 45-80 фоизи (5,6 -7,5 миллион сўм) талабанинг ўзига стипендия сифатида қайтариб берилади...

Вазирликнинг изоҳидан кўришиб турибдики, тўлов пулининг 20-65 фоизи стипендиядан ташқари бўлган харажатлар ташкил этади. Буларга — дарс соатлари учун ўқитувчиларга иш ҳақи, моддий-техника базаси, коммунал тўловлар, ўқув қўлланмалари, солиқлар ҳамда бошқа харажатлар ташкил қилади.

Демак, бундан кўриниб турибдики, сиртки ва кечки таълим тизими талабаларнинг биргина стипендия олмаслиги эътиборга олинса ҳам уларнинг тўлов-контракт миқдорини мос равишда 20 дан 65 фоизгача қисқартириш мумкин экан.

Депутатлар нима дейди?

Олий таълим муассасаларида тўлов-контракт нархларини пасайтириш борасида аввал ҳам турли таклифлар бўлган. Шу жумладан, депутатлар томонидан ҳам.

Жумладан, ўтган йили Олий Мажлис Қонунчилик палатаси депутатлари Абдурашид Абдуқодиров ва Расул Кўшербаев олий таълим муассасаларида ўқиш учун контракт тўлови миқдорини пасайтириш бўйича таклифлар билан чиқиш қилгани ОАВда маълум қилинган эди. Бунда депутатлар Ўзбекистонда табакалаштирилган тўлов-контракт жорий этишни таклиф қилиши, яъни баланд балл билан кирганлар камроқ, паст балл билан кирганлар кўпроқ контракт тўлайди. Аммо, бу таклифлар хали ҳам қучдами ёки рад этилди, буни ҳозирча номаълум.

Жамшид Тўраев:
«2018 йил сиртки бўлимга ўқишга кирдим. Курсдошларим аксарияти мен каби оилали ва албатта маълумоти ўрта махсус бўлгани учун оддий ишчи бўлиб ишлашади. Агар таққосланса, ойлик маошимиз билан ўқув пули миқдори мутаносиб эмас. Қолаверса, йилига 2 ой ўқисак. Мисол учун, Россия федерациясида сиртки бўлимлар контракт суммаси бизникидан ҳатто 30 фоиз арзон, иш ҳақи эса бизникидан анча юқори. Шу асосларни ҳам ишобатга олиш лозим...»

Алишер Маллаев:
«Кўп йиллар таълимнинг сиртки шакли ёнилагани учун кўпчилик ёши катталарда олий таълим олиш имконияти бўлмади. Олий таълим — бу фақат бир энлик коғоз эмас, келажак орзулар учун эшиклар очилишидир, ўзини кўрсатиш, мансаб, яхши ойлик ҳамдир. Улар ҳам ўқишга ҳақли. Энди бу хатони тўғрилаш вақти келди. Ёши катталарга олий таълим олиш учун имконият яратиш учун маълум бир вақт, масалан, 10 йил тўловларда имтиёзлар бериш керак...»

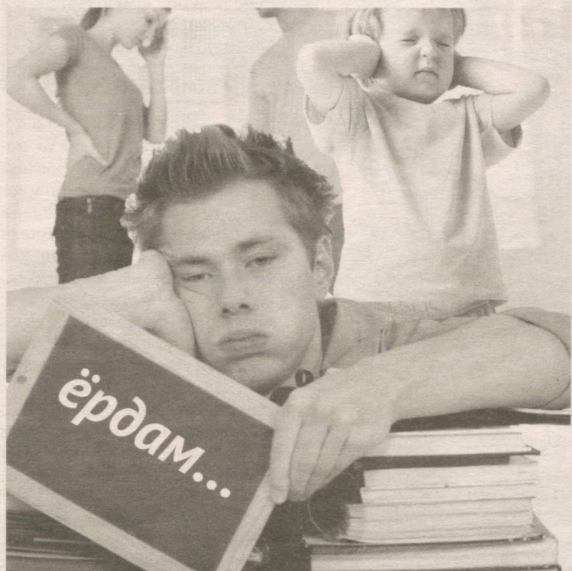
Нодир Норов:
«ОТМларда масофавий таълимни йўлга қўйиб, уни яна арзонроқ қилинса ўз-ўзидан таълим муассасалари моддий базаси янада кучаяди. Сиртки ва масофавий таълимга эҳтиёж катта ва бу дастурлар чет элларда ҳам кенг қўлланилади...»

Шамсиддин Абдурахимов:
«Менга жуда қизиқ: нима учун иккинчи мутахассислик сиртки бўлимга 2017 йил ўқишга кирганлар ЭКИХ 31 баробарида, 2018 йилда кирганлар учун эса 61 баробар қилиб белгиланган?...»

Баҳодир Эргашев:
«Сирткига ўқишга кирган талабанинг асосий мақсади олий маълумотли дипломга эга бўлиш. Талаба оддий ишчи, мутахассис, бординги бўлим бошлиғи бўлсин, лекин ойлик маоши амалдаги контракт миқдорини тўлашга, ўз оилавий эҳтиёжларини қондиришга мутаносиб эмас, деб ўйлайман. Ҳар бир оилادا эр-хотин ишлайди, деб ҳам бўлмайди. Талабанинг ўртача олганда 1 млн. 200 минг сўмлик ойлиги, йиллик 14 млн. 400 минг сўм бўлади. Бундан 9 млн. 600 минг сўмини контрактга сарфласа, бир йилга 4 млн. 800 сўм ёки ойига 400 минг сўм етмайди-ку...»

Кўришиб турибдики, фикрлар турли-туман. Улар билан танишар эканмиз, кўпчилик ташаббусни қўллаб-қувватлаётганига гувоҳ бўлдик. Зеро, муаммо шу каби баҳс-мунозараларда ечилади. Шу баҳона сиртки ва кундузги таълим тизимидаги қатор муаммолар ҳам тилга олинган.

МИҚДОРИ

Имкон бор, аммо...

ОТМларда тўлов-контракт тизимини халқчил қилиш борасида қатор таҳлиллар олиб борган хуқуқшунос ва блогер Хушнудбек Худойбердиев «Стипендияни бекор қилиб контракт нархларини арзонлаштириш керакми?» мақолисида бу борада ўзининг бир неча тақлифларини берган. Жумладан, у талабаларнинг турли қатлами эътиборга олиб, контракт пулини бўлиб-бўлиб тўлаш тизимини тақлиф қилган:

Талабанинг контракт пулини ота-оналар ойлик иш ҳақидан ўтказишни яхши биламиз. Бунда солиқ имтиёзи ҳам мавжуд. Аммо биздаги контракт тўлаш тартиби шундайки, семестрнинг бошида жами сумманинг камида ярмини бирданига тўлашингиз шарт. Бу ойлик иш ҳақидан тўловчи ота-оналар учун қийинчилик туғдиради. Сабаби ҳамма қорхона ва ташкилотлар ҳам ходимларига аванс тарикасида ойлигини олдиндан беришга рози бўлмайди. Ойига ўртача 1 млн. сўм иш ҳақи оладиган ходим фарзандининг 9 млн. сўмлик контрактини бирданига тўлай олмаслиги, лекин ҳар ойда бўлиб-бўлиб иш ҳақидан бемалол ўтказиши мумкин.

Шу сабабли контрактга иш ҳақидан ўтказмоқчи бўлганларга бўлиб-бўлиб тўлаш имкониятини бериш керак. Бунда ОТМ, ташкилот ва ходим ўртасида уч томонлама шартнома тузиш киёф.

Қўшнида нима гаплар?

Хорижда олий таълим учун тўлов-контракт миқдори қанча?
Ён қўшнимиз Қозоғистон ОТМларидаги нархларни ўргандик. TengriNews.kz рейтингига кўра, 2017 йилда Қозоқ халқаро алоқалар ва чет тиллари университетига йиллик таълим ўртача 450 минг (1186 \$) тенгени, жумладан журналистика мутахассислиги 400 минг (1054 \$) тенгени ташкил этган. Бу кўрсаткич Қозоқ хотин-қизлар педагогика университетига — 440 минг (1159 \$), Қозоқ аграр-техника университетига эса 370 минг (975 \$) тенгеге тенг.

Orken-media.kz нашри маълумотига кўра, 2018 йилда мамлакат ОТМларида тўлов-контракт суммалари пасайган. Жумладан Қўқшетау таълим муассасаларида — 200 минг (527 \$), Ақтобеда — 300 минг (790 \$), Қарагандада — 400 минг (1054 \$) тенгени ташкил этади. Пойтахт ОТМларида эса нарх 350 минг тенгедан бошланади.

Кўриниб турибдики, Қозоғистонда олий таълим учун тўлов-контракт миқдори бизникидан унчалик катта фарқ қилмайди. Аммо унинг соясида муҳим савол туради. Даромадимиз-чи?

Аслида янада қиммат бўлиши керакми?

Аслида сифатли олий таълим учун бугунги контракт нархлари арзонми ёки қиммат?

Бу борада баҳс тугамайди. Кўпчилик ўртача тўлов-контракт миқдоридан ўртача стипендия миқдорини айириб ташлаб, қолган суммани хусусий ўқув марказларидаги битта фанга ўртача тўлов миқдори билан солиштиради.

Биз бу фикрга қўшилмадик. Таълим — бу давлатнинг стратегик сиёсати. Ривожланаётган давлат борки фуқароларининг олий таълимга бўлишидан манфаатдор. Қолаверса, энг асосий омил ҳар бир давлатда таълим нархи аҳолисининг ўртача даромадидан келиб чиқиб белгиланиши зарур.

«Mening fikrim» жамоавий мурожаатлар порталидаги тақлифга қайтсак. Бугунгача ушбу тақлиф 3607 та овоз тўплаган. Унинг амалиётга жорий этилиши учун эса ўн минг овоз йиғилиши керак.

Хўмоюнмирзо ФАЙЗУЛЛАЕВ

Банк тизимидаги ислохотлар натижаси озми-кўпми одамлар ҳаётида акс этяпти. Нақд пул, пластик карта, валюта айирбошлаш кабилардаги муаммолар деярли барҳам топди. Банкка киришингиз билан яхши муомаладаги ходимлар тезкорликда ишингизни битириб беради ҳозир. Кредит дейсизми, ҳисоб рақам очиши, омонатга пул қўйиши — ҳеч бири муаммосиз. Хуллас ўзгаришлар йўқ эмас. Энг муҳими банкда мижозга хизмат кўрсатаётган ходимларнинг дунёқараши янгиланмоқда.

Иқтидорли ёш банкирлар

Самарқандда маҳоратини намоёиш этишди

Кўни кеча Самарқандда ўтказилган «Энг иқтидорли ёш банк ходими» кўрик танловида ҳам бу яққол намоён бўлди. Замонавий билимга эга, мустақил фикрлайдиган ёш банкирлар ҳар томонлама ўзларини кўрсатишди.

Танлов Самарқанд вилояти ҳокимлиги, Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги давлат бошқаруви академияси, Марказий банкнинг Самарқанд вилояти Бош бошқармаси, вилоятдаги тижорат банклари, Ёшлар иттифоқи вилоят кенгаши ҳамда Республика давлат муассасалари ва жамоат хизмати ходимлари қасаба уюшмаси Самарқанд шаҳар кенгаши ҳамкорлигида ташкил этилди.

Финалга қадар 30 ёшгача бўлган жами 242 нафар номзод танловнинг ички саралаш ҳамда онлайн тест каби бир нечта босқичида синовдан ўтди. Марказий банк ҳамда 18 та тижорат банкдан жами 19 нафар зукко ва билимли ёш ходим финалга йўланма олди.

Финал беллашувлари кизгин кечди. Иштирокчилар банк тизимига оид меъёрий ҳужжат-

ларга оид савол-жавоблардан тортиб иттиқ муомала, мусика асбоби чалиш, кўшиқ айтишу шеър ўқишгача иқтидорини кўрсатишди.

Биринчи ўринни Марказий банкнинг вилоят Бош бошқармаси ходими Бехруз Худойеров эгаллади. Танлов Гран-присини эса «Asia alliance bank» АТБ Самарқанд филиали ходими Жаҳонгир Дўсбеков кўлга киритди.

Танлов финал босқичининг барча 19 нафар иштирокчиси Президент ҳузуридаги давлат бошқаруви академияси курсларида малака оширишди.

Булардан кўзланган мақсад Президентимиз томонидан илгари сурилган ёшлар маънавиятини юксалтириш ва уларнинг бўш вақтини мазмунли ташкил этиш бўйича бешта муҳим ташаббусда қўйилган мақсад ва вазифаларга эришишдир.

Суюн САФАРАЛИЕВ,
Марказий банкнинг Самарқанд вилояти
Бош бошқармаси ходими

Давлат харидларига талаб...

Илгари давлат харидлари тизимида мижозларнинг иштирок этиши жараёнида, буюртмачи ва етказиб берувчи ўртасида кўллаб муаммолар учраб турар эди. Бунда соғлом рақобат муҳити сустиги боис хариддорларнинг давлат харидларига бўлган талаб ва мурожаатлари кам эди. Эндиликда мана шу тизим ўзгармоқда.

Давлат харидларига бўлган талабни ошириш ва соҳада соғлом рақобат муҳитини шакллантириш, юзага келаётган бир қанча муаммоларни бартараф этиш мақсадида Республика товар хомашё биржаси www.xarid.uz порталини ишга туширди. Ҳозирги пайтда электрон тизимда 60 миңдан зиёд буюртмачилар ва етказиб берувчилар рўйхатдан ўтган. Уларнинг аксарият қисми кичик бизнес субъектлари ва хусусий тадбиркорлар ҳисобланади.

— Янги тизим ишга тушгандан буён умумий қиймати 2,5 триллион сўмлик битимлар тузилди, — дейди «ЎЗРТХБ» АЖ Савдо-ларни ташкил этиш бўйича директори Жаҳонгир МУТАЛИБОВ. — Бюджет ва корпоратив буюртмачилар маблағларини тежаш ҳажми эса 422,8 миң миңлар сўмини ташкил қилди. Давлат харидлари бўйича 2018 йилда

тузилган битимларнинг ижро этиш даражаси эса 95 фоизга етди. 2019 йил I чорак якунига кўра www.xarid.uz порталида умумий қиймати 578,1 миң миңлар сўмга тенг 122 миңдан зиёд шартнома тузилди. Хусусан, бюджет буюртмачилар 201,4 миң миңлар сўмга тенг 73 миңга битим, корпоратив буюртмачилар эса қиймати 376,7 миң миңлар сўмга тенг 49 миңга битим имзоладилар. Яъни, электрон дўконда 175,2 миң миңлар сўмлик, электрон аукционда эса 402,9 миң миңлар сўмлик шартномалар имзоланган. Мазкур битимлар орасида хусусий тадбиркорлик улуши 95 фоиздан ортиқни ташкил қилади.

Яратилаётган қулайликлар туфайли ўтган давр мобайнида бюджет ва корпоратив буюртмачиларнинг 102,8 миң миңлар сўмлик маблағи иқтисод қилинди.

Бекзод НАСИМБОЕВ

Мактабларда муқобил дарсликлар бўлади, у нима?

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2019 йил 5 апрелда умумтаълим мактаблари учун муқобил дарсликларни яратиш ва улардан фойдаланиш тизимига босқичма-босқич ўтиш механизмининг жорий этишга оид қарори қабул қилинди, дея хабар берди ЎЗА.

Қарорда умумтаълим мактаблари учун яратилаётган дарсликлар ва ўқув-методик мажмуаларнинг сифатини ошириш, ўқувчиларни дарсликлар билан тўлиқ таъминлаш, сифатли дарсликларни танлаш имкониятларини кенгайтириш, рақобатбардош, муқобил дарсликларни яратиш ва улардан фойдаланиш тизимига босқичма-босқич ўтиш механизмининг жорий этиш кўзда тутилган.

Халқ таълими вазирлиги умумтаълим мактаблари учун яратилаётган муқобил дарсликларни таянч мактабларида 2020-2021 ўқув йилидан бошлаб тажриба-синовдан ўтказди. Муқобил дарсликларнинг ўзи нима? Муқобил дарсликлар — Халқ таълими вазирлиги томонидан битта ўқув фандан ўқув-

чиларга тавсия этилган асосий дарсликлар билан бир қаторда алоҳида ёки қўшимча равишда фойдаланиш мумкин бўлган дарсликлар ҳисобланади.

Муқобил дарсликларни таянч умумтаълим мактабларида тажриба-синовдан ўтказиш билан бирга, мазмунан, дизайн жиҳатдан такомиллаштириш мақсадида улар вазирликнинг расмий веб-сайтида кенг жамоатчилик муҳокамасига қўйилади.

Умумтаълим мактабларини муқобил дарсликлар билан таъминлаш илгари равишда ота-оналар, мактаб педагогик жамоалари ва ҳомийлик хайриялари ҳамда қонунчиликда тақиқланган бошқа манбалар ҳисобидан амалга оширилади.

«Мингбулоқдавсувмахсуспудрат» давлат унитар корхонасида меҳнат қилаётган мутахассислар, захматкаш жамоа ерларнинг зах ва шўрини қочириб, дехқону фермерлар, боғбону миришкорлар, қўйинги ерга меҳрини бераётган ҳар инсонга яқин кўмакдош бўлмоқда. Зах ва шўр ерни доволаб, одамлар оғирини енгил қилиб, кўпчиликнинг олқишига сазовор бўлмоқда.

Шамол шамолни тебратар

Баҳорнинг келишини, кир-адирлар минг бир турфа гулчечаклар билан қопланишини интиқлик билан қутмаган инсон топилмаса керак. Негаки ушбу фаслда бутун олам яшариш ва янгилашни палласига қадам қўяди. Айниқса, бир учи кенг уфқларга қадар чўзилиб кетган поёнсиз дала-тузда экин-тикин мавсуми кизийди. Одамлар фасллар келинчаги ташрифидан кейин чумолидек ғимирлаб қолади. Бундай ҳолат айниқса, «Мингбулоқдавсувмахсуспудрат» давлат унитар корхонаси иш олиб бораётган бир-бирдан сўлим манзилларда яқол сезила бошлайди. Ахир жамоа аъзолари кўм-кўк майсазор ва адоксиз боғ-роғларнинг шундоққина орасини кесиб ўтган адоғи кўринмас коллекторларда қазилар, тиклаш ва таъмирлаш ишларини бир дақиқага бўлсада сусайтиришни сираям исташмайди. Эл-улуснинг ризк-рўзи, насибаси айнан шундайин далада пишиб етилишини жамоада меҳнат қилаётган ҳар бир мутахассис яхши англайди. Шунинг учун замин шифокорлари эрта баҳордан ғайрат камарини маҳкам боғлайди. Мақсад — она заминни тинкаю, мадорини обдан қуритаётган шўр, зах, сизот сувлар сингари балолардан тезроқ ҳоли этишдир. Бунинг учун аниқ ва мақсадли тадбирлар режаси тuzиб олинган.

...Сўлим ва баҳаво Мингбулоқ худуди. Буни қаранг, табиатнинг бекиёс кучи ҳамда қудрати билан яралган бу ошёнда ҳаво ҳам аёлларнинг табиатига ўхшаб тез-тез ўзгариб туради. Ёзми, киши — йилнинг қайси мавсуми бўлишидан қатъи назар, ҳавонинг жуда ўзгариши кўп бора қузатилади. Бир пайтлар шоир Мухаммад Юсуф («Ёзёвонда ёз ёмон» деб мадҳ этганида, Мингбулоққа айнан яқин ва чегарадош бўлган мазкур минтақада ёзда ҳам гаримсел эсиб, юз-кўзни очиргани қўймайди. Довул туриб, узок-узоклардан чанг-гўзонини худди пода сингари хайдаб келади. Орадан ҳаял фурсат ўтмасдан ёмғир қуяди, кийим-кечагини шалаббо бўлиб,

устинга ёпишади, тишларингни орасига кум зарралари қиради. Эпкин бир мунча шаҳд билан эсиш тадоригини кўра бошлайди. Хаёлни қадимий қўшиқ оҳанглари банд этади.

*Шамол шамолни тебратар.
Шамол булутни тебратар.
Булут ёмғирни тебратар.
Ёмғир майсани тебратар.
Майса бияни тебратар.
Бия қимизни тебратар.
Қимиз йигитни тебратар.
Йигит сулуани тебратар.
Сулув бешикни тебратар.
Бешик болани тебратар.
Бол дунёни тебратар...*

Табиатнинг зил ҳазили

Агар узокдан синчиклаб разм солсангиз, кенг ва мўл даланинг шундоққина этагидаги кўм-кўк майса билан қопланган галлазор сизда дастлабки кезде гуж-гуж кўзикорин униб чиккандай таассурот қолдиради. Ва яна йирилган одамларнинг бошига қора чойшаб ёпингандай туюлади гўё. Ён-вердаги яқкам-дуккам дарахтлар эса, худди жала қуядиган булутдай қовоғини уйиб олади. Яқин орада бу «араз» тарқамаса керак. Табиатнинг бу сингари ҳазиллари кўпни кўрган, етарли ҳаётли тажрибага эга бўлган замин шифокорларини бир зумга бўлсада эсан-

киратиб қўймайди. Аксинча, ғалабини жуда ҳам соғинган оддий аскарга ўхшаб, фақат олға интилаверади.

«Мингбулоқдавсувмахсуспудрат» давлат унитар корхонасининг фидойи раҳбари Муроджон Мухсинов режа ва ишлаб чиқариш бўлими бошлиғи Эркинбой ака Эргашев ҳамроҳлигида қурилиш ва таъмирлаш ишлари жадаллик билан кетаётган манзилга етиб келганида табиатнинг бу сингари манзарасига анча мўддат тикилиб қолди. Кўчагаги гап уйга тўғри келмайди деганидек, кела солиб ўзини дарров иш кетаётган майдонга урди. Бажарилаётган юмушлар сифатини текширди.

— Заминнинг дардига дармон бўлиш, бағрини ортиқча шўр ва захдан аритиш хамирдан қил суғиргандек осон битадиган иш ҳисобланмайди, — дейди «Мингбулоқдавсувмахсуспудрат» давлат унитар корхонаси директори Муроджон МУХСИНОВ. — Эҳ, бунинг учун тунни тун, кунни кун дедасан, хузур-ҳаловатдан кечиб, жонни койитиб анча тер тўкишга тўғри келади. Эл-улуснинг қорига яраётганимдан доимо қалбимда фахр ҳисси турман. Вазирам нуктаи назардан айтадиган бўлсам, шифокор инсонни даволаса, биз она замин дардига

маҳкам бўлишга ҳаракат қиламиз. Мингбулоқ туманидаги «Аччиқ кўл», «Корақалпоқ», «Қорашаҳар» зовури тизимларини, Тўрақўрғон туманидаги «Ёртепасой» зовур тизимларини, Косонсой туманидаги «Косонсой» зовурлар тизимларини таъмирлаш ва тиклаш ишлари бажарилди. Мазкур объектларнинг узунлиги 350 чакирмин ташкил этади. Вилоятдаги қузатув қудукларини таъмирлаш-тиклаш мақсадида биргина ўтган йилнинг ўзида Косонсойда 9 та, Мингбулоқда 35 та, Янгикўрғонда 8 та, Попада 15 та, Чортоқда 8 та, Уйчида 15 та, Наманганда 50 та, Чустда 16 та, Тўрақўрғонда 3 та, Норинда 10 та қузатув қудукларида мақсадли ишлар урдаланди.

Муроджон Мухсиновнинг татқиллашчи, сув омборларнинг далалар ҳосилдорлигида, табиат мувозанатини ушлаб туришдаги тутган ўрни бўлакча. Негаки, киш давомида бир жойга тўпланган сув кишлоқ ҳўжалиги экинларини зарур пайтда суғориш имконини беради. Оби-ҳаётнинг исроф бўлишига йўл қўйилмайди. Шу мақсадда қатор манзилларда янги-янги сув омборлари барпо этиляпти. Чортоқ туманидаги «Бештоқ» сел сув омборини қайта қуриш, Чуст туманидаги «Резаксой» сув

омборига сув келтирувчи канал қурилишини бунга мисол қилиб кўрсатса бўлади. Ушбу ишнотлардаги бунёдкорлик юмушларида ҳам жамоамиз фаол иштирок этияпти.

Ҳосил салмоғи ортди

Умуман олганда мавжуд ирригация объектларида доимий тарзда олиб борилган таъмирлаш, тиклаш, казиш ишлари натижасида кишлоқ ҳўжалиги экинларидан олинадиган ҳосилнинг салмоғи яхшиланди, сифати ортишига эришилди. Қолаверса, фермерларнинг даромади йилдан-йилга кўпайиб бормоқда. Мазкур ишларни бекаму кўст урдалашда «Мингбулоқдавсувмахсуспудрат» давлат унитар корхонасининг ҳам сезиларли улуши бор. 2008 йилда ташкил этилган корхонада олтмишга яқин ишчи меҳнат қилади. Иш юритувчи Э.Эргашев, экскаваторчи Ш.Мўйдинов, Х.Мамадалиев, бульдозерчи Б.Позиллов ҳар жабҳада ҳамкасбларига ўрнак бўлмоқда.

Яқиндагина қазилган коллектордан сув озод оқади. У далаю, боғларни қондириб суғориш учун ошқоқди. Эркинбой ака бу ҳолатга анграйганича қийла вақт қараб қолади. Мен у кишини суҳбатга тортаман.

— Болалигимизда кишлоқ кескалари сувнинг деви бор, уни бекордан-бекорга исроф қилавермаслик керак дея қуллоғимизга қуярди, — дейди «Мингбулоқдавсувмахсуспудрат» давлат унитар корхонасининг режа ва ишлаб чиқариш бўлими бошлиғи, тажрибали мутахассис Эркинбой ЭРГАШЕВ. — Буни қаранг, бугун мен болаларимга шу сўзни тақрорлайман. Демак, ҳаётим, вазирам сув билан боғлиқ экан, жойларда бўлганинда одамларга бу бебаҳо неъматнинг қадри ва аҳамиятини содда тилда тушунтиришга чоғланаман. Жорий йил режалаштирилган таъмирлаш тиклаш ва қурилиш-монтаж ишларига етарли миқдорда маблағ сарфланиши кўзда тутилган. Бугунги кунда барча объектларда ишлар рисоладагидек олиб борилмоқда.

Сирасини айтганда, «Мингбулоқдавсувмахсуспудрат» давлат унитар корхонаси зиммасига юклатилган залворли вазифани бекаму-кўст адо этиш учун иш қўламини бир дақиқа бўлсада сусайтираётгани йўқ. Ахир она замин, эл-улус ризқини тераётган туپроқ зах балосидан қанча тез халос бўлса, халқимиз турмуши шунчалик фаровонлашади. Тўқислик бўлган жойда эса кут-барака бўлади.

Ўлугбек АКТАМОВ

**OILA
DAVRASIDA**
Itimoliy-siyosiy, ma'naviy-ma'rifiy gazeta

«Оила даврасида» газетаси тахририяти масъулияти чекланган жамияти

Бош муҳаррир
Хусниддин БЕРДИЕВ

МУАССИСЛАР:

Фукараларнинг ўзини ўзи бошқариш органлари фаолиятини мувофиқлаштириш бўйича Республика кенгаши
Ўзбекистон Қасаба уюшмалари федерацияси Кенгаши;
Ўзбекистон Хотин-қизлар қўмитаси;
Ўзбекистон ёшлар иттифоқи марказий кенгаши;
«Ўзбектелеком» акциядорлик компанияси;
«Ўзбекистон почтаси» акциядорлик жамияти;
«Магбуот тарқатувчи» акциядорлик компанияси;
Акциядорлик тижорат «Алоқабанко»;
«Ойла» илмий-амалий талқинот маркази.

Газета тахририят компьютерида терилди ва сахифаланди.

Газетада интернет материалларидан ҳам фойдаланилган.
Газета 2012 йил 20 апрелда Ўзбекистон Магбуот ва ахборот агентлигида 0814-рақам билан рўйхатга олинган.
«Шар» нашриёт-маъба ахшкорлик компанияси бошқарувида чоп этилди.
Бошмақола манзили: Тошкент шаҳри, Буюк Тўрон кўчаси, 41.

ТАХРИР ХАЙЪАТИ:

Танзила Норбоева, Қаҳрамон Қуронбоев, Шавкат Жавлонов, Қудратилла Рафиқов, Коммуна Ирисбекова, Дилором Тошмухамедова, Ином Мажидов, Элмира Боситхонова, Мизроб Бўронов, Муродулло Холмухамедов, Мухаммаджон Қуроноф

Тахририят манзили: Тошкент шаҳри, 100000. Амир Темур 1-тор кўчаси, 2-уй.
Тел/факс: 234-83-45. E-mail: info@od-press.uz

Набатчи — Б. Насимбоев
Сахифаловчи — Х. Файзуллаев

Бўғризма: t-437 ISSN 2181-6190 Обуна индекси — 193
Адаби: 3022 Юсуфа: Нарзи: келишув асосида.
Қоғоз бичими: А-3, ҳафма: 2 босма табоқ.
Офсет усулида босилган.
Чоп этишга топширилди: 19:00

12345